

Öğretmenlik Sertifikası Programı Öğrencilerinin Motivasyonları, Değerlerini Etkileyen Bazı Faktörler, Motivasyonları İle Değerleri Arasındaki İlişki

Ersin ALTINTAŞ*

ÖZET

Bu araştırmada, 1995-1996 Öğretim yılında, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından açılan, öğretmenlik sertifikası programına devam eden 150 öğrencinin motivasyonları, değerleri ve motivasyonları ile değerleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen Öğretmenlik Sertifikası Programına Yönelim Anketi ve Rokeach Amaç ve Araç Değer listeleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik ve Medyan testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin belirli motivasyonlarda yoğunlaştıkları, bazı değişkenlere göre, farklı değerlere sahip oldukları, motivasyonları ile değerleri arasında bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

SUMMARY

This reseach was demoastrated among 150 Uludağ and Anadolu University Students who were falloving the teacher training certificate programme in 1995-1996 training year. It was studied the relationship between the students motivation and values. In order to gather data, the tendency of teacher traing programme Questionnaire hich was prepared by the researcher and Rokeach terminal and instrumental values list was used. In the statistical analysis of the data, median testing frequencies were used.

* Yard. Doç. Dr.: U. Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

** 5-7 Eylül 1996 tarihinde U.Ü. Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde tebliğ olarak sunulmuştur.

The results of this research show that the students grouped on some types of motivations, they had different values according to some variables. Finally, it was found a relationship between motivation and values.

GİRİŞ

Hızlı küreselleşme süreci, dünya kültürlerini birbirine yaklaştırmakta, etkileşime zorlamaktadır. Kültürel etkileşim değer sistemlerinde değişim meydana getirmekte, çatışma ve uyum sorunlarına veya normal gelişmelere neden olmaktadır (Frey ve Diğerleri, 1962). Hızlı teknolojik değişim değer boşluğu meydana getirmekte, ciddi düşünsel ve duygusal sorunlara yol açmaktadır (Alkan, 1983). Değerler toplumdan topluma ve aynı toplum içinde zaman boyutunda değişime uğradıklarına göre, çağın ve toplumun gerçekleri karşısında yeniden gözden geçirilmelidir (Ertürk, 1982). Değerleri geliştirme yolunda gayret sarfetmeme tutuculuktur (Alkan, 1983). Öte yandan kendi kültürel değerlerini, başka kültürlere empoze etme etnocentrizm'dir (Oliver, 1995). Değerleri yok saymak ise nihilizmdir (Ülgen, 1967). Her kuşak, kendisine verilen değerlerle yetinmeyip, değerlere yeni değerler katmak durumundadır (Ficher, 1973). Değerler hem insan kişiliğinin sürekliliğini sağlamakta, hem de değişmektedirler (Başaran, 1989). Değerler sayesinde, insan yaşamı, çelişki ve raslantılardan kurtulur, belirli yönde kararlara yönelir (Mengüçoğlu, 1989). Değerler bu yönü ile bireyin davranışlarına tutarlılık kazandırır ve kişilik bütünlüğü sağlar (Una1, 1982). Bu anlamda, benimsenen genel amaçlar veya olumlu ve olumsuz soyut idealler olarak tanımlanabilir (Mckeachie ve Doyle, 1966, Dönmezer, 1987). Kültürlere göre, değerlerin hem somut içeriği, hem de önem dereceleri değişir (Oliver, 1995). Bireyler değerler aracı ile hem kendilerini hem de başkalarını değerlendirirler (Chinay, 1967). Bireylerin davranış biçimlerini normlar sağlar (Newcomb, 1990). Normlar değerlerin sınırlandırılmış somutlaşmış biçimidir (Dönmezer, 1978). Toplumsal kaynaklı olmalarına karşın, değerler öznel ve bireyseldir. Bireyin değerleri ihtiyaçlarını karşılayan objelerin değerlendirilmesidir (Una1, 1982). İnanç sistemi kuramında değerler kişiliğin merkezinde benlik saygısını koruyucu ve zenginleştirici özelliğe sahip olduğu vurgulanmaktadır (Ball, Rokeach, Rokeach ve grubu, 1984). Birey yaşantılarını sürekli değerlendirerek, değerler dünyasında değişiklik olup olmadığını anlar. Kendi değerleri yerine başkalarından ödünç aldığı değerleri kendi değerleri gibi algılasa benliği bölünür (Rogers, 1951). Jung'a göre, eğer bir bireyin bir değeri zayıflar veya ortadan kalkarsa, o değerlere bağlı enerji psikolojik yapıdan kaybolmaz ve yeni bir değerde görülür (Hall, 1957). Mesleki tercih oluşumu sürecinde toplumsal yaşayıştan kaynaklanan değerler hiyerarşisi önemli rol oynar (Kuzgun, 1982). Kişilik yapısındaki değerler hiyerarşisi mesleğe önemli ölçüde yansır (Şerif, 1985). Öğretmenlik mesleğinin kendine özgü benlik tasarımı ve değerleri vardır (Kaptan 1982). Mesleğin sürekli üyesi olmayı düşünenlerden, davranışlarını mesleğin değerlerine uydurmaları beklenir (Bursalioglu, 1969). Öğretmenin tutarlı bir kişilik kadar, çağdaş düşüncelere dayalı değerlere sahip olması gerekir (Oğuzkan, 1985). Öğretmenlik mesleği bugünkü değerler sistemimiz içinde, başarısız gençlerin yöneldiği alan olmuştur (Karagöz, 1988). Öğretmen yetiştiren kaynaklar arasında tutarsızlık bulunmakta ve öğretmen

yetiştirme politikası bulunmamaktadır (M.E.8.,1982). Barr tarafından geliştirilen ölçekte, başarılı bir öğretilerde bulunması gereken nitelikler vurgulanmıştır (Kolesnik, B.W.1973). Ülkemizde, değerlerle ilgili araştırmalar yapılmıştır (Başaran 1989). Dört yıllık üniversite ve eğitim yaşantısının, öğrencilerin değer tercih sıralamasına etkisini incelemiştir. Arda (1990) Ankara Tıp Fakültesi I.sınıf öğrencilerinin mesleki motivasyonları ile değer sistemleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Meslekle, değer ilişkileri üzerindeki araştırmalarda, ofiste çalışanlar, ekonomik ve sosyal değerlerde, sanatçı ve mimarlar estetik değerlerde, doktorlar, mühendisler ve bilim adamları, teorik değerlerde yüksek puan almışlardır (Arsenian, 1943, Sarbin, 1940). Dini mesleklerde çalışanlar ise, dini değerlerde yüksek puan ortaya koymuşlardır (McCaarthy, 1952 Peters, 1952).

Bu kuramsal açıklamalar ve araştırma bulgularının ışığı altında Uludağ ve Anadolu Üniversitelerinde, 1995-1996 Öğretim yılında, öğretmenlik sertifikasına devam eden öğrencilerin motivasyonları, değerlerini etkileyen bazı faktörler ve motivasyonları ile değerleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

AMAÇ:

1. Öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerin, en fazla yoğunluk hangi motivasyonlarında toplanmıştır.?
2. Öğrencilerin amaç değerlerini cinsiyet, bir işte çalışıp çalışmama durumu, lisans öğreniminin hangi alanda yapıldığı ve mezuniyet dereceleri gibi değişkenler etkilemekte midir?
3. Öğrencilerin araç değerlerini,cinsiyet,bir işte çalışıp çalışmama durumu, lisans öğreniminin hangi alanda yapıldığı ve mezuniyet dereceleri gibi değişkenler etkilemekte midir?
4. Öğrencilerin motivasyonları ile amaç değerleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
5. Öğrencilerin motivasyonları ile araç değerleri arasında nasıl bir ilişki vardır.

YÖNTEM:

Bu araştırmada, 1995-1996 Öğretim Yılında U.Ü. Eğitim Fakültesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından açılan Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden öğrencilerin motivasyonları, amaç ve araç değerlerini etkileyen değişkenler, motivasyonları ile amaç ve araç değerleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 1995-1996 Öğretim Yılında, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından açılan öğretmenlik sertifikası programına devam eden 300 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem ise 150 öğrencidir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:

Araştırmanın amacı doğrultusunda, gerekli bilgileri elde edebilmek için, öğretmenlik Sertifikası Programı Yönelim Anketi geliştirilmiştir. Değerleri ortaya çıkarmak amacıyla Rokeach tarafından geliştirilen Amaç değerler ve araç değerler listeleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzdeler ve medyan testi uygulanmıştır. Güvenirlilik için $r=0.96$ bulunmuştur. Geçerlik için $F=19.449$ değeri elde edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bulgular öğretmenlik sertifikası programına yönelim anketi ile amaç değerler ve araç değerler listelerinde elde edilen bilgilerin çözümlenmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın giriş bölümündeki başlıklarına uyularak, öğrencilerin motivasyon dağılımları bazı değişkenlere göre amaç ve araç değerler arasındaki fark, motivasyonlarla, amaç ve araç değerler arasındaki ilişki sırası ile sunulmuştur.

1. Öğretmenlik sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonlarının dağılımı.

Öğretmenlik Sertifikası Öğrencilerinin Motivasyonlarının dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo: 1
Birinci Derecede Önemli Motivasyonları

MOTİVASYONLAR	FREKANS	YÜZDE
A- İşsizlik	12	8
B- İnsanları sevmeye, insanları tanıma ve insanlarla iletişim kurma arzusu	41	27.3
C- Öğretmenliğin doyum verici ve ideallerime uygun olması	25	16.6
D- Eğitim konusunda daha ayrıntılı bilgiler kazanıp yapılan eğitim hatalarını görme arzusu	6	4
E- Verdiğim özel ve ücretli derslerden öğretmenlik mesleğini kendi kişiliğime uygun gördüğümden	6	4
F- Kendimi mesleğimde yetersiz hissettiğimden Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için	1	0.66
G- Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için	2	1.3
Ğ- Bir öğretim kurumu açmayı düşündüğüm için	1	0.66
H- Ev hanımlığını benimseyemediğim için	3	2
I- Öğretmenliğin kolay meslek olduğunu düşündüğüm için	0	0
İ- Öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüğüm için	23	15.3
J- Öğretmenlik mesleğinin kendimi geliştirme imkanı.	1	0.66
K- Öğretmenlik mesleğinde eş durumundan tayinin kolay yapılmasından	2	1.3
L- Kendi mesleğinde çalışma imkanlarının zor olduğundan	16	10.6
M- Eşimin öğretmenlik dışında bir meslekte çalışmasını istememesinden	1	0.66
N- Öğretmenliği çalıştığım işten kolay gördüğüm için	1	0.66
O- Öteki etmenler I	8	5.3
Ö- Öteki etmenler II	1	0.66
TOPLAM	150	100

Tablo-1'de görüleceği üzere, öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerin, motivasyonlarının dağılımında en yüksek yüzdeyi, % 27.3 ile "İnsanları sevmeye insanları tanıma ve insanlarla iletişim kurma arzusu, % 16.3'ü Öğretmenliği doyum verici ve ideallerine uygun görme açısından, % 15.3 öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüklerinden programa devam ettiklerini belirtmişlerdir. % 10.6'sı ise kendi mesleklerinde çalışma imkanlarının zor olmasından, % 8'i ise işsizlik nedeni ile programa katılmışlardır.

İlk üç motivasyon pozitif yönlü olmasına karşın, son iki motivasyon negatif yönlüdür. Mesleki rehberliğin işlevsel hale gelmediği Türk Eğitim Sisteminde, mesleklerin çalışma koşulları hakkında yeterli bilinç oluşmaması doğaldır. Bazı, yüksek öğretim mezunları arasında, özellikle iktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Ziraat Fakülteleri mezunlarında görüleri yoğun ve yaygın işsizlik, öğretmenlik sertifikası programlarını cazip hale getirmektedir.

2. Öğretmenlik sertifikası Programına devam eden erkek ve bayan öğrencilerinin amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden erkek ve bayan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo: 2
Erkek ve Bayanların Amaç Değerlerinin
Medyanları İle Medyanları Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Erkeklerin Medyanı	Bayanların Medyanı	CHİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Aile güvenliği	10.00000	4.00000	1.33455	.2480	-
Barış içinde bir dünya	5.00000	7.0000000	4.498663	.0339	P< 0.05
Başarı duygusu	6.50000	7.00000	.00619	.93785	-
Eşitlik	6.00000	9.00000	.075708	.7832	-
Fazilet	5.500000	9.00000	3.638977	.0565	-
Gerçek arkadaşlık	9.500000	8.00000	.5810096	.445	-
Güzelliklerle dolu bir dünya	10.00000	9.00000	.2747468	.6002	-
Heyecanlı bir yaşam	10.50000	10.00000	.2414093	.6232	-
İç huzur	10.00000	9.00000	.4510257	.5019	-
Kendine saygı	7.500000	10.00000	1.269561	.2599	-
Mutluluk	9.00000	7.00000	.4942267	.4821	-
Olgun sevgi	10.50000	9.00000	.1613122	.6880	-
Ölümden sonra mutluluk	12.00000	11.00000	1.132097	.287	-
Özgürlük	11.00000	11.00000	.3118502	.5766	-
Rahat bir yaşam	12.500000	13.00000	.3763447	.5396	-
Sosyal saygınlık	12.00000	13.00000	.5956335	.4403	-
Ulusal güvenlik	13.00000	13.00000	.3763447	.5396	-
Zevk	13.00000	13.00000	1.886351	.1696	-

Tablo: 2'de görüleceği üzere, Öğretmenlik Sertifikası Programına devam eden erkek ve bayan öğrencilerin amaç ve değerlerinin medyanlarında "Barış içinde bir dünya" amaç değeri erkeklerin lehine önemli çıkmıştır. Diğer amaç değerlerinde cinsiyete göre önemli bir fark ortaya çıkmamıştır.

3. Öğretmenlik Sertifikası Programına devam eden bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik sertifikası programına devam eden bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 3'de verilmiştir.

Tablo: 3
Bir İşte Çalışan ve Çalışmayan Öğrencilerin
Medyanları ve Medyanları Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Bir İşte Çalışanların Medyanı	Bir İşte Çalışmayanların Medyanı	CHİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Aile güvenliği	5.00000	2.00000	0.0847450	.771	-
Barış içinde bir dünya	5.00000	7.0000000	.8855006	.3467	-
Başarı duygusu	6.50000	7.00000	.0386920	.8441	-
Eşitlik	9.00000	7.00000	2.397883	.1215	-
Fazilet	7.500000	9.00000	.3397093	.5600	-
Gerçek arkadaşlık	9.000000	7.00000	.0016000	.9681	-
Güzelliklerle dolu bir dünya	9.00000	10.00000	.1873134	.6652	-
Heyecanlı bir yaşam	10.50000	9.00000	.6854826	.407	-
İç huzur	10.00000	9.00000	2.138328	.1437	-
Kendine saygı	10.000000	9.00000	.1632305	.6862	-
Mutluluk	7.00000	8.00000	.0175849	.8945	-
Olgun sevgi	9.00000	10.00000	.0003131	.9859	-
Ölümünden sonra mutluluk	11.00000	11.00000	.2212966	.6381	-
Özgürlük	11.00000	11.00000	.0799449	.7774	-
Rahat bir yaşam	12.000000	13.00000	.4196251	.517	-
Sosyal saygınlık	12.00000	13.00000	.0972534	.7552	-
Ulusal güvenlik	13.00000	12.00000	.4864239	.4855	-
Zevk	13.00000	13.00000	.7437460	.3885	-

Tablo 3'de görüleceği üzere, öğretmenlik Sertifikası Programına devam eden bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanları arasında önemli bir fark çıkmamıştır.

4. Öğretmenlik Sertifikası Programına devam eden öğrencilerden lisans öğrenimlerini Temel Bilimler ve Mühendislik Bilimleri ile İnsan Bilimleri ve Sosyal Bilimlerde yapmış olanların amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimleri ile insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapmış olanların amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 4'de verilmiştir.

Tablo: 4
Lisans Öğrenimlerini Temel Bilimler ve Mühendislik Bilimleri ile
İnsan Bilimleri ve Sosyal Bilimlerde Yapan Öğrencilerin
Amaç Değerlerinin Medyanları Arasında Fark.

Amaç Değerler	Temel Bilimlerdekilerin Medyanı	İnsan Bilimlerdekilerin Medyanı	C Hi Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Aile güvenliği	2.00000	7.00000	5.740940	.0166	P< .05
Barış içinde bir dünya	8.00000	5.0000000	.8265678	.3633	-
Başarı duygusu	6.50000	5.00000	.0068063	.9338	-
Eşitlik	9.00000	9.00000	.0556035	.8136	-
Fazilet	9.500000	7.00000	1.967748	.1607	-
Gerçek arkadaşlık	9.000000	6.00000	1.583633	.2982	-
Güzelliklerle dolu bir dünya	10.00000	9.00000	2.462198	.116	-
Heycanlı bir yaşam	11.50000	9.00000	1.987414	.1586	-
İç huzur	10.00000	8.00000	1.5679048	.2105	-
Kendine saygı	10.000000	9.00000	.5519052	.4575	-
Mutluluk	7.00000	9.00000	.5484689	.4598	-
Olgun sevgi	11.00000	9.00000	.8321974	.3616	-
Ötünden sonra mutluluk	11.00000	11.00000	.3275404	.5671	-
Özgürlük	11.00000	12.00000	.1687611	.6812	-
Rahat bir yaşam	12.000000	13.00000	2.454250	.1172	-
Sosyal saygınlık	12.00000	13.00000	.0633302	.8013	-
Ulusal güvenlik	13.00000	12.00000	.1632938	.6861	-
Zevk	13.00000	13.00000	.2409720	.6235	-

Tablo: 4'de görüldüğü gibi, öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans öğrenimlerini temel bilimler ve Mühendislik bilimleri ile insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin amaç değerlerinin, aile güvenliği amaç değeri hariç önemli bir fark çıkmamıştır. Aile güvenliği amaç değeri, lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimlerinde yapanların lehine önemli düzeyde yüksek çıkmıştır.

5. Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans mezuniyet dereceleri orta ve iyi olanların amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik Sertifikası Programına devam eden Öğrencilerden Lisans Mezuniyet dereceleri orta ve iyi olanların amaç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 5'de verilmiştir.

Tablo: 5'de görüldüğü gibi, öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans öğrenimlerini orta derece ile bitirenlerle iyi derece ile bitirenlerin amaç değerlerinin medyanları arasında önemli bir fark yoktur.

Tablo: 5
Lisans Öğrenimlerini Orta ve İyi Derece İle Bitiren Öğrencilerin Amaç Değerlerinin Medyanları Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Orta Derecede Mezunlarının Medyanları	İyi Derecede Mezunlarının Medyanları	C Hİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Aile güvenliği	3.50000	5.00000	2.183829	.3356	-
Barış içinde bir dünya	5.00000	7.0000000	2.203370	.3323	-
Başarı duygusu	8.50000	5.00000	1.836003	.3993	-
Eşitlik	8.00000	9.00000	2.451025	.2939	-
Fazilet	7.000000	9.00000	2.552250	.2791	-
Gerçek arkadaşlık	9.000000	9.00000	.9050417	.6360	-
Güzelliklerle dolu bir dünya	9.00000	9.00000	1.039922	.5345	-
Heycanlı bir yaşam	10.50000	10.00000	1.082926	.5819	-
İç huzur	10.00000	7.00000	3.934752	.1398	-
Kendine saygı	10.000000	8.00000	3.569001	.1679	-
Mutluluk	8.00000	8.00000	.9800990	.6126	-
Olgun sevgi	9.00000	11.00000	1.422513	.4910	-
Ölümden sonra mutluluk	11.00000	9.00000	1.225442	.5419	-
Özgürlük	11.00000	12.00000	2.036409	.3506	-
Rahat bir yaşam	13.000000	12.00000	1.836009	.3993	-
Sosyal saygınlık	13.50000	12.00000	1.183066	.5533	-
Ulusal güvenlik	12.00000	13.00000	1.998565	.2825	-
Zevk	13.00000	13.00000	2.528412	.6235	-

6. Öğretmenlik Sertifikası Programına Devam Eden Erkek ve Bayan Öğrencilerin Araç Değerlerinin Medyanları Arasındaki Fark.

Öğretmenlik Sertifikası Programının devam eden erkek ve bayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 6'da verilmiştir.

Tablo: 6
Erkek ve Bayan Öğrencilerin Araç Değerlerinin Medyanlarının Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Erkek Öğrencilerin Medyanları	Bayan Öğrencilerin Medyanları	C Hİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Bağımsız	4.00000	4.00000	.929509	.7605	-
Bağışlayıcı	4.00000	6.0000000	.0103384	.9190	-
Cesaretli	6.50000	6.00000	1.073511	.3002	-
Dürüst	9.00000	8.00000	.1767747	.6742	-
Entellektüel	10.000000	7.50000	.3634665	.5466	-
Geniş görüşlü	11.000000	10.00000	1.215779	.2702	-
Güleryüzlü	12.00000	11.00000	1.814856	.1779	-
Hayal gücü kuvvetli	12.50000	11.00000	.569602	.8114	-
Hırslı	11.00000	11.00000	.0001716	.9895	-
İtaatli	12.00000	10.00000	.3634665	.5466	-
Kendini denetleyen	13.000000	10.00000	2.488186	.1140	-
Mantıklı	10.00000	10.00000	0.0687865	.7931	-
Muktedir	12.000000	11.00000	0.6183484	.4317	-
Sevecen	9.00000	11.00000	6.675851	.0098	p< 0.05
Sorumluluk sahibi	9.000000	12.00000	4.073781	.0436	p< 0.05
Temiz	9.00000	10.00000	0.0812595	.7756	-
Terbiyeli	9.00000	10.00000	.5396082	.4626	-
Yardımsözer	8.00000	9.00000	1.812517	.1782	-

Tablo: 6'da görüleceği üzere erkek ve bayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında, sevecen ve sorumluluk sahibi araç değeri hariç, önemli düzeyde bir fark çıkmamıştır. Sevecen ve sorumluluk sahibi araç değeri erkeklerin lehine önemli bulunmuştur.

7. Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 7'de verilmiştir.

Tablo: 7
Bir İşte Çalışan ve Çalışmayan Öğrencilerin Araç Değerlerinin Medyanları Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Çalışan Öğrencilerin Medyanı	Çalışmayan Öğrencilerin Medyanları	C Hİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Bağımsız	4.00000	4.00000	.813404	.7755	-
Bağışlayıcı	5.00000	6.0000000	.0364168	.8487	-
Cesaretli	6.00000	7.50000	1.255611	.2625	-
Dürüst	9.00000	7.50000	.1410151	.7073	-
Entellektüel	11.000000	6.50000	2.773686	.0958	-
Geniş görüşlü	11.000000	10.00000	2.375563	.1233	-
Güleryüzlü	11.00000	11.00000	1.209051	.2715	-
Hayal gücü kuvvetli	10.50000	12.00000	.3387093	.5600	-
Hırslı	11.00000	10.00000	.3544998	.5516	-
İtaatli	10.000000	11.00000	.0972534	.7552	-
Kendini denetleyen	12.00000	11.00000	1.857544	.1729	-
Mantıklı	11.00000	10.00000	.2766904	.5989	-
Muktedir	12.00000	10.50000	1.715431	.1903	-
Sevecen	10.00000	11.00000	1.255611	.2625	-
Sorumluluk sahibi	11.000000	10.00000	.6894826	.4077	-
Temiz	9.00000	9.00000	0.3047212	.5809	-
Terbiyeli	9.00000	10.00000	.9684355	.3251	-
Yardımsaver	9.00000	9.00000	.4613774	.4970	-

Tablo: 7'de görüldüğü gibi Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden, bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında fark yoktur.

8. Öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden, lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimleri ile insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden öğrencilerden, lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimleri ile insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 8'de verilmiştir.

Tablo: 8
Lisans Öğrenimlerini Temel Bilimler ve Mühendislik
Bilimleri ile İnsan Bilimleri ve Sosyal Bilimlerde Yapan Öğrencilerin
Araç Değerlerinin Medyanları Arasındaki Fark

Amaç Değerler	Lisans Öğren. Temel-Mühen. Medyanları	Lis. Öğrenim. İnsan ve Sos.Bil. Medyanları	C Hİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Bağımsız	4.00000	4.00000	.8707886	.3507	P< .05
Bağışlayıcı	6.00000	4.0000000	.88473222	.3573	-
Cesareti	7.00000	6.00000	1.976236	.1598	-
Dürüst	9.00000	7.50000	.55586618	.4559	-
Entellektüel	8.000000	9.50000	.3287761	.5664	-
Geniş görüşlü	11.000000	7.50000	3.606695	.0576	-
Gülyüzlü	11.00000	11.00000	1.209051	.8128	-
Hayal gücü kuvvetli	11.50000	12.00000	.0561049	.3645	-
Hırslı	11.00000	10.50000	.8221872	.9241	-
İtaatli	13.000000	10.00000	1.164933	.2805	-
Kendini denetleyen	10.00000	12.00000	.5487791	.4588	-
Mantıklı	10.00000	11.00000	.8170933	.3660	-
Muktedir	10.00000	11.50000	0.081231	.9282	-
Sevecen	11.00000	10.00000	.1725973	.6778	-
Sorumluluk sahibi	10.000000	11.00000	.544924	.4604	-
Temiz	8.00000	10.00000	3.0136672	.0826	-
Terbiyeli	10.00000	10.00000	.0044334	.9464	-
Yardımsaver	9.00000	10.00000	4.758727	.0292	P< .05

Tablo: 8'de görüleceği üzere, öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimleri ile insan, bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında, yardımsaver araç değeri hariç, önemli bir fark çıkmamıştır. Yardımsaver araç değeri, lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimlerinde yapanların lehine önemli çıkmıştır.

9. Öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans mezuniyet dereceleri orta olanlarla iyi olanların araç değerlerinin medyanları arasındaki fark.

Öğretmenlik Sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans mezuniyet dereceleri orta olanlarla iyi olanların araç değerlerinin medyanları arasındaki fark Tablo: 9'da verilmiştir.

Tablo: 9'da görüldüğü gibi, öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğrencilerden lisans mezuniyet dereceleri orta olanlarla, iyi olanların araç değerlerinin medyanları arasında bağışlayıcı araç değeri hariç, önemli bir fark yoktur. Bağışlayıcı araç değeri, lisans mezuniyet derecesi orta olanların lehine önemli olarak farklı bulunmuştur.

10. Öğretmenlik sertifikası programı Öğrencilerinin Motivasyonları ile Amaç Değerleri Arasındaki İlişki.

Öğretmenlik Sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonları ile amaç değerleri arasındaki ilişki Tablo: 10'da verilmiştir.

Tablo: 9

**Öğretmenlik Sertifikası Programına Devam Eden Öğrencilerden
Lisans Mezuniyet Dereceleri Orta Olanlarla İyi Olanların Araç
Değerlerinin Medyanları Arasındaki Fark**

Amaç Değerler	Mezuniyet. Der. Orta Olanların Medyanları	Mezuniyet Der. İyi Olanların Medyanları	C Hİ Kare	P	Önemlilik Düzeyi
Bağımsız	4 00000	4 00000	5491382	7599	-
Bağışlayıcı	4 00000	11 0000000	7 260610	0265	P< 05
Cesaretlî	6 00000	6 00000	1 520372	4676	-
Durust	7 00000	10 50000	2 993499	2239	-
Entelektuel	9 000000	8 50000	1 124991	5698	-
Genî gorutlu	10 000000	11 00000	1 532859	4647	-
Güler yüzlu	10 00000	11 00000	1 374598	5029	-
Hayal gücü kuvvetli	12 00000	10 00000	2 577540	2756	-
Hırslı	11 00000	10 50000	2 134466	3440	-
İtaatli	12 000000	10 00000	2 561616	2778	-
Kendini denetleyen	12 00000	11 00000	3 201154	2018	-
Mantıklı	10 00000	11 00000	2 179285	3363	-
Muktedir	10 00000	12 00000	4 042258	1325	-
Sevecen	11 00000	11 00000	1 451062	4841	-
Sorumluluk sahibi	12 000000	10 00000	1 854087	3957	-
Temiz	8 00000	9 00000	1 854087	3957	-
Terbiyeli	10 00000	9 50000	1 847941	3970	-
Yardıms sever	9 00000	9 00000	3 887381	1432	-

Tablo 10'da görüleceği üzere, işsizlik motivasyonuna sahip öğrenciler "Aile güvenliği ve Barış içinde bir dünya" amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. İnsanları sevmeye, insanları tanıma ve iletişim kurma arzusu motivasyonuna sahip öğrenciler aile güvenliği amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliğin doyum verici ve ideallerine uygun olması motivasyonuna sahip öğrenciler, aile güvenliği amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Eğitimle daha ayrıntılı bilgiler kazanıp yapılan eğitim hatalarını görme arzusu motivasyonuna sahip öğrenciler aile güvenliği, başarı duygusu, kendine saygı, amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Verdiğim özel ücretli derslerden öğretmenliği kendi kişilik yapıma uygun gördüğümden motivasyonuna sahip öğrenciler, iç huzur ve kendine saygı amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Kendimi mesleğimde yetersiz hissettiğimden motivasyonuna sahip öğrenciler fazilet amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için motivasyonuna sahip öğrenciler, kendine saygı, iç huzur ve olgun sevgi amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Bir öğrenim kurumu açmayı düşündüğüm için motivasyonuna sahip öğrenciler özgürlük, kendine saygı ve rahat bir yaşam amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Ev hanımlığını benimseyemediğim için motivasyonuna sahip öğrenciler, gerçek arkadaşlık, güzelliklerle dolu dolu bir dünya, sosyal saygınlık, araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliğin kolay meslek olduğunu düşündüğüm için motivasyonuna sahip öğrenciler, gerçek arkadaşlık ve başarı duygusu amaç değerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüğüm için motivasyonuna sahip öğrenciler, sosyal saygınlık ve eşitlik amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenlik mesleğini kendimi geliştirme

Tablo: 10

Birinci Derecedeki Önemli Motivasyonlar İle Amaç Değerler Arasındaki İlişki

DEĞERLER	MOTİVASYONLAR																	
	İşsizlik	İnsanları sevmek, insanları tanıma ve insanlarla iletişim kurma arzusu	Öğretmenliğin doyurucu ve ideallerine uygun olması	Eğitim konusunda daha ayrıntılı bilgiler kazanıp yapılan eğitim hatalarını görme arzusu	Verdiğim özel, ücretli derslerden öğretmenliği kendi kişiliğime uygun gördüğümden	Kendimi mesleğimde yetersiz hissettiğimden	Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için	Bir öğretim kurumu açmayı düşündüğüm için	Ev hanımlığı benimseyemediğim için	Öğretmenliğin kolay meslek olduğunu düşündüğüm için	Öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüğüm için	Öğretmenlik mesleğinin kendimi geliştirme imkanı vereceği için	Öğretmenlik mesleğinde eş durumundan tayin kolay yapılmasından	Kendi mesleğimde çalışma imkanlarının zor oluşundan	Eşimin öğretmenlik dışında bir meslekte çalışmaması istememesinden	Öğretmenliği çalıştığım işten daha rahat gördüğümden	Okul dışındaki etmenler motivasyonlar	Okul dışındaki etmenler motivasyonlar
Aile güvenliği	18.84	14.49	17.39	10.14	2.90	5.80	1.45	1.45	4.35	4.35	5.80	5.80	2.90	1.45	2.90	1.45	-	1.45
Barış içinde bir dünya	18.84	13.04	8.70	2.90	4.35	8.70	8.70	5.80	2.90	4.35	5.80	2.90	2.90	2.90	4.35	-	2.90	2.90
Başarı duygusu	4.35	4.35	5.80	10.14	7.25	4.35	8.70	5.80	4.35	13.04	7.25	5.80	10.14	4.35	2.90	1.45	-	1.45
Eşitlik	2.90	8.70	11.69	8.0	8.70	4.35	5.80	4.35	8.70	7.25	10.14	10.14	2.90	1.45	1.45	-	1.45	2.90
Fazilet	8.70	7.25	10.14	7.25	5.80	16.94	5.80	8.70	7.25	2.90	5.80	1.45	1.45	2.90	-	7.25	1.45	6.30
Gerçek arkadaşlık	-	1.45	-	2.90	7.25	7.25	5.80	8.70	14.49	16.94	8.70	5.80	5.80	7.25	2.90	5.80	2.90	6.60
Güzelliklerle dolu bir dünya	8.70	4.35	1.45	1.45	5.80	1.45	1.45	2.90	10.14	4.35	5.80	5.80	11.69	13.04	7.25	5.80	2.90	4.35
Heyecanlı bir yaşam	-	-	-	1.45	2.90	-	2.90	2.90	5.80	2.90	1.45	1.45	10.14	5.80	5.80	16.94	20.29	17.39
İç huzur	7.25	8.70	5.80	8.70	13.04	8.70	10.14	4.35	4.35	7.25	8.70	5.80	4.35	-	1.45	1.45	-	6.70
Kendine saygı	14.49	8.70	5.80	10.14	16.94	4.35	11.60	10.14	1.45	5.80	-	4.35	-	4.35	2.90	-	-	6.00
Mutluluk	4.35	4.35	13.04	7.25	4.35	8.70	7.25	8.70	4.35	10.14	1.45	8.70	5.80	2.90	2.90	1.45	1.45	1.45
Olgun sevgi	-	2.90	-	1.45	5.80	2.90	10.14	1.45	2.90	1.45	8.70	4.35	4.35	13.04	18.81	11.69	7.25	7.25
Ölümün sonra mutluluk	7.25	-	1.45	1.45	1.45	5.80	-	2.90	2.90	1.45	2.90	1.45	2.90	2.90	10.14	4.35	14.49	3.33
Özgürlük	2.90	8.70	7.25	8.70	2.90	7.25	4.35	13.04	7.25	11.69	-	2.80	7.25	4.35	4.35	1.45	1.45	5.40
Rahat bir yaşam	-	2.90	1.45	5.80	-	2.90	4.35	10.14	5.80	5.80	4.35	7.25	5.80	16.94	13.04	8.70	5.80	5.30
Sosyal saygınlık	-	4.35	2.90	4.35	7.25	7.25	5.80	2.90	11.69	1.45	11.69	11.69	5.80	7.25	4.35	2.90	7.25	2.90
Ulusal güvenlik	1.45	5.80	4.35	4.35	1.45	2.90	5.80	4.35	-	1.45	4.35	13.4	8.70	4.35	8.70	8.70	13.04	4.35
Zevk	-	-	2.90	2.90	2.90	1.45	-	1.45	1.45	2.90	7.25	1.45	7.25	5.80	5.8	18.84	17.39	10.20

imkanı imkanı vereceği için motivasyonuna sahip öğrenciler, sosyal saygınlık ve ulusal güvenlik amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenlik mesleğinde eş durumundan tayinini kolay yapılmasından motivasyonuna sahip öğrenciler, güzelliklerle dolu bir dünyü, başarı duygusu, heyecanlı bir yaşam amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Kendi mesleğinde çalışma imkanlarının zor oluşundan motivasyonuna sahip öğrenciler rahat bir yaşam, olgun sevgi, güzelliklerle dolu bir dünya amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Eşimin öğretmenlik dışında bir meslekte çalışmamı istememesinden motivasyonuna sahip öğrenciler, olgun sevgi, ölümden sonra mutluluk ve rahat bir yaşam araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliği çalıştığım işten daha rahat gördüğümünden motivasyonuna sahip öğrenciler, zevk, heyecanlı bir yaşam, olgun sevgi amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öteki etmenler motivasyonuna sahip öğrenciler heyecanlı bir yaşam, zevk, ölümden sonra mutluluk, amaç değerlerinde yoğunlaşmışlardır.

11. Öğretmenlik Sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonları ile araç değerleri arasındaki ilişki.

Öğretmenlik sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonları ile araç değerleri arasındaki ilişki Tablo: 11'de verilmiştir.

Tablo: 11'de görüleceği üzere, işsizlik motivasyonuna sahip öğrenciler, bağımsız ve dürüst araç değerinde yoğunlaşmışlardır. İnsanları sevme, insanları tanıma insanlarla iletişim kurma motivasyonuna sahip öğrenciler, sorumluluk sahibi, cesaretli ve dürüst araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır.

Öğretmenliğin doyum verici ve ideallerime uygun olması motivasyonuna sahip öğrenciler, dürüst, entellektüel ve geniş görüşlü araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Eğitim konusunda daha ayrıntılı bilgiler kazanıp, yapılan eğitim hatalarını görme arzusu motivasyonuna sahip öğrenciler, mantıklı sevecen ve sorumluluk sahibi araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Verdiğim özel ücretli derslerden öğretmenliği kendi kişiliğime uygun gördüğümünden, motivasyonuna sahip öğrenciler bağımsız ve kendini denetleyen araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Kendimi mesleğimde yetersiz hissettiğimden motivasyonuna sahip öğrenciler, bağışlayıcı ve mantıklı araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için motivasyonuna sahip olan öğrenciler bağımsız ve kendini denetleyen araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Bir öğretim kurumu açmayı düşündüğüm için motivasyonuna sahip olan öğrenciler, temiz araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Ev hanımlığını benimseyemediğim için motivasyonuna sahip olan öğrenciler, geniş görüşlü, mantıklı ve temiz araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliğin kolay bir meslek olduğunu düşündüğüm için motivasyonuna sahip olan öğrenciler, cesaretli araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüğüm için motivasyonuna sahip olan öğrenciler, muktedir ve kendini denetleyen araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenlik mesleğini kendimi geliştirme imkanı vereceği için motivasyonuna sahip olan öğrenciler, muktedir araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenlik mesleğinde eş durumundan tayinini kolay yapılmasından motivasyonuna sahip olan öğrenciler, temiz ve güler yüzlü araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Kendi mesleğimde çalışma imkanlarının zor oluşundan motivasyonuna sahip olan öğrenciler, muktedir, temiz, terbiyeli ve yardımsever araç değerinde yoğunlaşmışlardır. Eşimin öğretmenlik dışında bir

Tablo: 11
Birinci Derecedeki Önemli Motivasyonlar İle Araç Değerler Arasındaki İlişki

MOTİVASYONLAR	DEĞERLER																		
	İşsizlik	İnsanları sevmeye, insanları tanıma ve insanlarla iletişim kurma arzusu	Öğretmenliğin doyurucu verici ve ideallerine uygun olması	Eğitim konusunda daha ayrıntılı bilgiler kazandırmak için yapılan eğitim hatalarını görme arzusu	Verdiğim özel, ücretli derslerden öğretmenliği kendi kişiliğime uygun gördüğümden	Kendimi mesleğimde yetersiz hissettiğimden	Sahip olduğum mesleğin kişiliğime uygun olmadığını düşündüğüm için	Bir öğretim kurumu açmayı düşündüğüm için	F.v hanımlığı benimseyemediğim için	Öğretmenliğin kolay meslek olduğunu düşündüğüm için	Öğretmenliği saygın bir meslek olarak gördüğüm için	Öğretmenlik mesleğinin kendimi geliştirme imkanı vereceği için	Öğretmenlik mesleğinde eş durumundan layımlı olarak yapılmamasından	Kendi mesleğimde çalışma imkanlarının zor olmasından	Eğitim öğretmenlik dışında bir meslekte çalışmamı istememesinden	Öğretmenliği çalıştığım işten daha rahat gördüğümden	Öteki motivasyonlar	Öteki motivasyonlar	
Bağımsız	30.88	5.88	5.88	4.41	10.29	1.47	11.76	8.82	1.47	4.41	1.47	1.47	4.41	1.47	1.47	1.47	4.41	1.09	
Bağışlayıcı	2.94	1.47	4.41	4.41	8.80	10.29	2.94	4.41	7.35	5.88	5.88	7.35	5.88	5.88	4.41	5.18	1.47	8.96	
Cesareti	2.94	13.24	8.82	5.88	2.94	8.82	8.82	7.35	1.47	11.76	5.88	2.94	2.94	5.88	1.47	1.47	2.94	1.49	
Dürüst	29.11	13.24	16.18	7.35	7.35	8.82	1.47	1.47	7.35	2.94	-	-	2.94	1.47	1.47	1.47	-	-	
Entelektüel	1.47	1.47	10.29	1.47	7.35	1.47	1.47	7.35	7.35	5.88	8.82	5.88	5.88	2.94	8.82	10.29	10.29	4.48	
Geniş görüşlü	1.47	7.35	10.29	16.18	7.35	5.88	5.88	4.41	8.82	5.88	4.41	8.82	4.41	1.47	1.47	2.94	2.94	-	
Güler yüzlü	1.47	2.94	2.94	4.41	4.41	2.94	2.94	4.41	2.94	4.41	2.94	5.88	10.29	7.35	10.29	10.29	10.29	5.97	
Haval gücü kuvvetli	1.47	-	2.94	1.47	1.47	1.47	2.94	4.41	5.88	7.35	5.88	4.41	2.94	5.88	7.35	11.76	7.35	26.88	
Hırslı	-	-	1.47	1.47	2.94	2.94	5.88	2.94	5.88	7.35	8.82	5.88	2.94	5.88	10.29	8.82	8.82	17.91	
İteatli	-	2.94	-	4.41	1.47	2.94	2.94	5.88	5.88	2.94	2.94	4.41	2.94	8.82	7.35	10.29	14.71	13.43	
Kendini denetleyen	-	4.41	5.88	7.35	10.29	5.88	7.35	4.41	7.35	7.35	11.76	8.82	5.88	2.94	4.41	1.47	4.41	1.49	
Mantıklı	5.88	7.35	8.82	10.29	7.35	10.29	4.41	7.35	8.82	2.94	1.47	7.35	4.41	5.88	2.94	5.88	-	-	
Müftekder	2.94	4.41	2.94	5.88	1.47	4.41	11.76	8.82	2.94	2.94	13.24	13.24	4.41	10.29	1.47	4.41	1.47	2.99	
Sevecen	1.47	4.41	5.88	10.29	4.41	5.88	4.41	1.47	4.41	7.35	35	2.94	8.82	-	8.82	7.35	10.29	2.99	
Sorumluluk sahibi	11.76	17.66	7.35	10.29	5.88	7.35	5.88	5.88	5.88	8.82	1.47	2.94	5.88	1.47	4.41	-	-	-	
Temiz	4.41	4.41	-	1.47	8.82	1.47	4.41	11.76	4.41	7.35	1.47	5.88	13.24	10.29	5.88	-	7.35	7.40	
Terbiveli	1.47	2.94	-	1.47	1.47	8.82	7.35	2.94	8.82	4.41	8.82	8.82	5.88	10.29	7.35	10.29	7.35	2.99	
Yardımcı	-	5.88	5.88	1.47	5.88	8.82	7.35	5.88	2.94	5.88	7.35	2.94	8.82	10.29	5.88	4.41	1.49	-	

meslekte çalışmamı istememesinden motivasyonuna sahip olan öğrenciler, gülyüzlü, hırslı yardımsever araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öğretmenliği çalıştığım işten daha raha gördüğümünden motivasyonuna sahip olan öğrenciler, entellektüel, gülyüzlü ve sevecen araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır. Öteki etmenler motivasyonuna sahip olan öğrenciler, itaatli, hırslı, hoşgörülü, kuvetli araç değerlerinde yoğunlaşmışlardır.

YARGI VE ÖNERİLER

Araştırmanın çeşitli bölümlerinden elde edilen bulgulara göre öğrencileri, öğretmenlik sertifikası programına yönelten en güçlü motivasyonlar, insanları sevme, insanları tanıma ve insanlarla iletişim kurma arzusu, öğretmenliği doyum verici ve ideallerine uygun bulmsları, öğretmenliği saygın bir meslek olarak düşünmeleridir.

Erkek ve bayan öğrencilerin medyanlarında, barış içinde bir dünya amaç değerinde erkeklerin lehine önemli bir fark çıkmış, diğer amaç değerlerde önemli bir fark ortaya çıkmıştır. Bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanlarında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır.

Lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimleri ile insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin amaç değerlerinin medyanlarında, aile güverliği amaç değerinde lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimlerinde yapanların lehine önemli bir fark çıkmıştır. Diğer amaç değerlerinin medyanlarında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır. Lisans öğrenimlerini orta ve iyi derece ile bitiren öğrencilerin amaç değerlerinin medyanları arasında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır.

Erkek ve bayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır. Bir işte çalışan ve çalışmayan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır.

Lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimlerinde ve insan bilimleri ve sosyal bilimlerde yapan öğrencilerin medyanları arasında yardımsever araç değerinde, lisans öğrenimlerini temel bilimler ve mühendislik bilimlerinde yapan öğrencilerin lehine önemli bir fark çıkmıştır. Diğer araç değerlerde önemli bir fark ortaya çıkmamıştır. Lisans mezuniyet dereceleri orta ve iyi olan öğrencilerin araç değerlerinin medyanları arasında bağışlayıcı araç değeri, lisans mezuniyet derecesi orta olan öğrencilerin lehine önemli düzeyde farklı çıkmıştır. Diğer araç değerlerde önemli bir fark ortaya çıkmamıştır.

Öğretmenlik sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonları ile amaç değerleri arasındaki ilişkide aile güvenliği, kendine saygı ve olgun sevgi araç değerinde yoğunlaşma olmuştur.

Öğretmenlik sertifikası programı öğrencilerinin motivasyonları ile araç değerleri arasındaki ilişkide, bağımsız, gülyüzlü, mantıklı, muktedir araç değerlerinde yoğunlaşma olmuştur.

Bu bulgular ve vargı ışığında bazı öneriler sunulmuştur.

ÖNERİLER

1. Öğretmenlik Sertifikası Programına Kişiliği öğretmenliğe yakın öğretmenlik mesleğine karşı yüksek motivasyonu olan öğrenciler kabul edilmelidir.
2. Öğretmenlik sertifikası programına öğrenci kabul edilirken sadece bilişsel nitelikler değil, duyuşsal nitelikler de göz önünde tutulmalıdır.
3. Öğretmenlik sertifikası programı öğrenciler meslek için gerekli olumlu amaç ve araç değerleri oluşturacak ve geliştirecek yeterliliği kazandırılmalıdır.
4. Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında öğrencilerin değerlerini tanımak açısından psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri işlevsel ve etkin hale getirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. ALKAN, Türker. Saldırganlık, Önyargı ve Yabancı Düşmanlığı Hil Yayınları. İstanbul: 1983. 5. 182
2. ARDA, Berna. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi I. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Motivasyonları ve Değer Sistemleri Uzmanlık Tezi. A. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara: 1990
3. ARSENIAN, S. The Relation of Evaluative Attitudes to Vocational Interest and Social Adjustment. 3. 300 Psycnol. 12943. 127. 127-124
4. BURSALIOĞLU, Ziya. Eğitim Yönetimi. A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları. Ankara: 1969. 62
5. BELL, Rokeach. S. Rokeach, M ve Grubu. J. The Great American Value Test. New York. Free Press 1984.
6. BAŞARAN, Fatma. "Üniversite Eğitim Süresi İçinde Öğrencilerin Değer Tercih Sıralamalarında Değişme". VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları 22-25 Eylül arası Ankara Hacettepe Üniversitesi VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikoloğlar Derneği Yayını. 1993, Ankara
7. BERRY. J. W. Cross Cultural Psychology. Cambridge Üniversitesi Press. 1922. Chinay, E. Society New York. Random Hause. 1967. s. 32
8. DÖNMEZER, E. Sulhi. Sosyoloji. İ. İ. T. İ. A. Nihat Soyer Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları. N. 299-528. İstanbul. 1978. s. 32
9. ERTÜRK, Selahattin. Diktacı Tutum ve Demokrasi. Yelkentepe Yayınları. Ankara: 1982. s. 10
10. FREY. Fredrich W. ve Diğerleri. Öğrencilerin Meslek Gruplarına Bağladıkları Değerler. Ankara: 1962. S. 2 . M. E. B. Eğitim Araştırmaları ve Değerlendirme Merkezi. Ankara, 1962. s. 2 Merkezi. Ankara: 1962, s. 2.
11. FİCHTER, H. Joseph. Amerikan Değer Sistemleri. (Çeviren: Dr. Mahmut Tezcan) A. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi. Ankara: 1973. S. 137.
12. HALL. C.S. ve Lindsey. G. Teories of Personality. New York. John Wiley. 1957.

13. KARAGÖZOĞLU, Galip. Öğretmen Yetiştirme Sistemimize Model Arayışı. Çağdaş Eğitim. Sayı. 113. 1988
14. KOLESNİK. B. Walter. Educational Psychology Mc Grow-Hill Book New York Company London: 1970 5.46
15. KUZGUN, Yıldız. Mesleki Rehberliğin Bireyin Yetenek ve İlkelerine Uygun Meslekleri Tanımalarına Etkisi. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Ankara: 1982
16. KAPTAN, Saim. "Öğretmen Yetiştirme Sorunu ve Üniversite". Çağdaş Eğitim. 7. 65.
17. MC. Carthy. T. J. Personality Traits of Seminarians. Stud Psychol. Psychiat.Cathol Üniver. Amer. L952. S. 5
18. M. E. B. Talim ve Terbiye Başkanlığı. Öğretmen Sorunları ve Eğitimleri Araştırması. Ankara: 1982. S. 2
19. MENGÜSOĞLU, Takiyettin. İnsan Felsefesi. Remzi Kitapevi. İstanbul: 1988. S. 97
20. MCKECAHİE, W. J ve Doyle. C. L. Psychology London. Addison Wesley. L966. S. 27
21. NEWCOMB, T. M. Sociel Psycholog. New York.: Dryden Press. L950. S. 275
22. OĞUZKAN, Ferhan. Orta Dereceli Okullarda Öğretim. Ankara: 1985
23. OLIVER, Reboul. Değerlerimiz Evrensel midir? (Çeviren: Hüseyin İzgar). Eğitim Yönetimi, Teftiş ve Planlama Ekonomisi Dergisi Eytepe Yayınları. Sayı. 3. Ankara: 1995. 5. 365.
24. ROKEACH M. The Nature of Human Values. The Free Press. New York. L973. S.5
25. ROGERS, C. R. Client. Centred Therepy Boston.Houghton. 1951. S. 497-524
26. PETERS, Richarda. A Study of İntercorelation of Personality Trait Among A Group of Novices in Religius Communities. Stud. Psychol. Psychiad Cathol Üniver. Amer 1952. 5. No:?
27. SARBİN. T. R. ve Berdie R. F. Relation of Measured İnterest to the Allport-Vernon Study of Values. J. appl. psychol. 1940. 24. 287-296
28. ŞERİF, Muzaffer. Sosyal Kuralların Psikolojisi. (Çeviren: İsmail Sandıkçioğlu) Alan Yavıncılık İstanbul: 1985. S. 145
29. ÜNAL, Cawit. Genel Tutumların veya Değerlerin Psikolosi Üzerine Bir Araştırma. A. Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları. No: 301. Ankara: 1981. s. 6
30. ÜLGEN, Hilmi. Ziya. Eğitim Felsefesi. M. E. B. Talim ve Terbiye Yayınları. Ankara: 1967. 5. 150